

Στο τέλος, όλοι πέφτουμε!

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ

«Φαβορί, τελειότητα, ανασφάλεια, ανθρωποφαγία, ζούγκλα, τιμωρία, η οργή του πταημένου επαναλάμβανε κι αυτή η επανάληψη των λέξεων έμοιαζε να ξεκαθαρίζει κάπως το τοπίο. Οι λέξεις, οι λέξεις είναι που θα μας οδηγήσουν αυτή τη φορά, σκεφτόταν. Οι λέξεις που επαναλαμβάνονται. Ηρθε στο νου του και ο Μπέρνχαρντ και το επαναληπτικό σχήμα στο γραπτό του που οδηγούσε τη σκέψη του όλο σε πιο βαθιά νερά. Σκέφτηκε ότι ασυναίσθητα έκανε κι αυτός το ίδιο πράγμα. Επαναλάμβανε εδώ και χρόνια τις λέξεις που τον βοηθούσαν να λύσει μια υπόθεση. Η επανάληψη του άνοιγε τον δρόμο». Η «Πόλη στο φως» ολοκληρώνει την αθηναϊκή τριλογία της Ευτυχίας Γιαννάκη που ξεκίνησε το 2016 «Στο πίσω κάθισμα» και συνεχίστηκε το 2017 με τις «Αλκυονίδες μέρες». Ο αστυνόμος Κόκκινος, υποκείμενο και αντικείμενο ταυτοχρόνως της μοίρας, εξιχνιάζει εγκλήματα με τον Μπέρνχαρντ, βιώνοντας και το προσωπικό του δράμα με τον γιο του, εξάλλου δικός του ο Μπέρνχαρντ και η προσπάθεια να κατανοήσει μέσα από τη μαπά του τον κόσμο, αλλά ωστόσο πάντα θα είναι αργά.

Ο τίτλος «Πόλη στο φως», παρ' ότι δίνεται ολόφωτος, αποδεικνύεται θεοσκοτεινός: το έρεβος της πόλης στην επιφάνεια. Εξάλλου έτσι θα αρχίσει, με τα εγκλήματα τα οποία διεξάγονται μόλις δίπλα μας, στα Βαλκάνια. Κι εκεί θα βρισκείται και το κλειδί της εξίσωσης: με εκείνα που έζησες, κτίζεις. Συνήθως, επαναλαμβάνοντας τη φρίκη που ήδη γνωρίζεις.

Στη συνέχεια όλα θα γίνουν αναγνωρίσιμα ή σχεδόν: το Καβούρι, η θάλασσα, τα νότια προάσια, ο μοναχικός, μονόχρονος άντρας που συνεχίζει να κολυμπάει και όταν χειμωνιάζει... Αλλά όχι και το βίαιο θέαμα που θα σταθεί και η κορφή του παγόβουνου: το σφαγμένο πτώμα μιας εγκόου και η συνάντηση με τον αγριεμένο σκύλο που θα τον στείλει στο νοσοκομείο.

Το θύμα και πρώην μοντέλο, σύζυγος γνωστού πρώην ποδοσφαιριστή και νυν μεγαλοεπιχειρηματία, οι οποίοι μόλις προχθές γιόρταζαν με όλα τα φώτα στραμμένα επάνω τους τα δικά της γενέθλια, θα σταθεί ο μοκλός πίεσης για να σκωθωθεί το καπάκι μιας σκοτεινής, εγκληματικής Αθήνας: αναβολικά, σπληνικοί αγώνες, αλλοδαποί συνένοχοι και ένας υπόγειος κόσμος που δρα σε όλη την πόλη αποκαλύπτεται σταδιακά και σε κύκλους ομόκεντρους. Η αλυσίδα των κακοποιήσεων που θα έρθει στο φως εν πολλοίς δικαιολογεί τους δράστες και αποκαλύπτει μια σειρά από

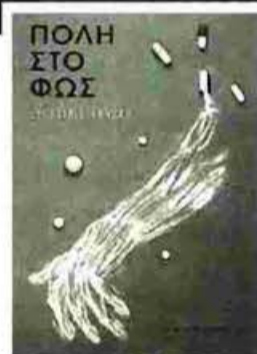

μικρά ή μεγάλα εγκλήματα που επιβαρύνουν τα θύματα, ωστόσο όλοι τους είναι σχεδόν τυφλοί παίκτες σε μια πόλη που βράζει. Οι ύποπτοι, πολλοί για τον φόνο: ο μοναχικός άνδρας που βρήκε το πτώμα, ο βίαιος σύζυγος και ο επικίνδυνος συνεργάτης του, το ζευγάρι των αλλοδαπών που εργάζεται στο σπίτι και εκείνος-που-τα-καταφέρνει-να-ξεγλιστρά-απαρτήρητος, ο αστάθμητος παράγωγος.

Η βία που υπάρχει μέσα και έξω: στα σύνορα που όλο και κάποιος πόλεμος μαινεται, στα υπόγεια μιας πόλης που οβνίει, στα φωτισμένα οπίτια και στις κουζίνες που μαγειρεύονται σήμερα οι φόντοι. Και μέσα στην ίδια μας την οικογένεια. Ο αστυνόμος Χάρης Κόκκινος παρακολουθεί με την εν διαστάσει σύζυγό του τον μοναχογιό τους να δικάζεται, βλέπει τον πεθερό του να παίζει βρόμικα κερδίζοντας τον αγώνα. Και αμφιβάλλει για την αθωότητα του γιου του την ίδια ώρα που σπαράζει για εκείνον.

Η καθημερινή βία έχει περάσει παντού, η Ευτυχία Γιαννάκη δεν αφήνει τίποτε ασχολίαστο. Την αφορά η εποχή, η κρίση και ο μηχανισμός του προβλήματος. Αλλά πάνω απ' όλα την αφορά η ψυχοσύνθεση όλων των εν δυνάμει δολοφόνων. Σε αυτή την πόλη, ουδείς αθώος. Εστω και αν το αρχικό παράπτωμα δεν δικάζεται, τα αποτελέσματα εν τούτοις καταστρέφουν ζωές και όπως γίνεται συνήθως πληρώνει, τελικά, ο πιο αθώος.

Μια σκληρή αλυσίδα από ιστορίες ανθρώπων που δεν ξέρεις για ποιον να πονέσεις και ποιον να δικάσεις, ένα γαϊτανάκι που ξεδιπλώνεται σε βάθος χρόνου. «Φίλοι» που ωστόσο αποδεικνύονται εχθροί άσπονδοι.

ΕΥΤΥΧΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΗ
«Πόλη στο φως»,
εκδ. Ικάρους,
σελ. 480

Αλλά πάνω απ' όλα αυτό: ο χαλασμένος κοινωνικός ιστός της πόλης. «Ηθελε να βγάλει από τη μέση τους ευνοημένους. Τους πώς τους είπες; Τα φαβορί. Επιτίθεται στα φαβορί και στο ίδιο το σύστημα των αξιών μας».

Ενα σύστημα αξιών υπό επανεξέταση. Μια συνεχής αοφεία των ορίων ανάμεσα σε ενόχους και αθώους.

Η Ευτυχία Γιαννάκη που αρέσκεται σε ειρωνικά σκοτεινούς τίτλους [«Πόλη στο φως», «Αλκυονίδες μέρες»] αποδεικνύει ότι επαξίως επαίνεθηκε για την ψυχαναλυτική δύναμη των πρώων. Για την οξυδερκή περιγραφή της πόλης και των ανθρώπων της. Για τη σκληρότητα με την οποία διαπράττονται σήμερα πα οι φόντοι. Για τη διαστροφή των διαταραγμένων, τελικά, δολοφονημένων προηγουμένως ψυχικά δολοφόνων.

Δίνοντας έναυσμα για πολλά οντολογικά και φιλοσοφικά ερωτήματα, επίκεντρό της είναι η ελληνική οικογένεια: ένα μικροσύμπαν όπου εκτρέφονται εν τέλει τα πάντα.

Αλλά πάνω απ' όλα μας δίνει έναν καθ' όλα ευάλωτο και ευαίσθητο αστυνόμο Κόκκينو να αποδεικνύει διαρκώς πως η ανέκφραστη αγάπη είναι σχεδόν έγκλημα. Και ότι το σύγχρονο παράδοξο είναι τα αθώα τέρατα: «όλοι στο τέλος πέφτουμε», σε μια επαναληπτικότητα που μας θυμίζει τρενάκι του τρόμου.

Εξαιρετικό δείγμα αστυνομικής γραφής. Αλλά ωστόσο σκληροί φόντοι. Αλλά έτσι είναι το αστυνομικό πια στις ημέρες μας.

ΠΕΡΙ-ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ...

ΜΑΝΙΝΑ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ
«Ακουσε με»,
εκδ. Παπαδόπουλος,
σελ. 320

Η Δώρα, με τη μυστήρια ικανότητα να «βλέπει» μέσα στα κεφάλια των ανθρώπων, δεν θέλει καθόλου να ασχοληθεί με τις δο-

λοφονίες των άστεγων της Αθήνας, -αλλά μπλέκει χωρίς να το καταλάβει, ενώ ξεναγεί στην πόλη μια παρέα γυναικών από τη Σουηδία. Η μία από τις γυναίκες δεν είναι απλή τουρίστρια, κουβαλάει ένα παλιό, αβάσταχτο έγκλημα και η Δώρα δεν μπορεί να το αγνοήσει, καθώς φαίνεται να είναι το πρώτο στη σειρά... Μια σύγχρονη, γρήγορη αστυνομική ιστορία, που τρέχει μαζί με την Αθήνα.

PATRICK MODIANO
«Ενα πενταγκρί»,
Μετάφραση:
Ελένη Τζιάφα,
εκδ. Πόλις,
σελ. 136

Λογοτεχνία που ανήκει στις προσωπικές αφηγήσεις.

Το «Ενα πενταγκρί» του νομπελίστα Πατρίκ Μοντιανό είναι η εξιστόρηση των πρώτων 22 χρόνων της ζωής του. Η αφήγηση ξεκινά από τη στιγμή της γέννησής του και φτάνει μέχρι την ενηλικίωσή του και την έκδοσή του πρώτου του βιβλίου. Με τα δύο πρόσωπα στο επίκεντρο στη ζωή του και στο βιβλίο: το αμφιλεγόμενο πρόσωπο του Εβραίου πατέρα και της Φλαμανδής μητέρας, οι οποίοι ωστόσο δεν έζησαν ποτέ μαζί. «Για τον Μοντιανό, η λογοτεχνία είναι ο πιο ριζοσπαστικός τρόπος για να αντισταθεί κανείς στην κοινωνική καταστροφή» όπως έχει γραφτεί στη «Le Monde».

ΖΑΝ ΖΙΡΩΝΤΟΥ
«Σόδομα και Γόμορρα»,
Μετάφραση: Μεκάρτιος-Γεώργιος Κωνσταντινίδης,
εκδ. Βακχικόν,
σελ. 124

Η ανέφικτη τέλεια ένωση του ζεύγους είναι το κεντρικό θέ-

μα στα «Σόδομα και Γόμορρα». Ο άγγελος εξ ουρανού έρχεται να παρατηρήσει και να προειδοποιήσει: μόνο ένα ζευγάρι που αγαπιέται αληθινά είναι ικανό να σώσει τον κόσμο από τον όλεθρο της καταστροφής. Τα «Σόδομα και Γόμορρα» άρχισαν να γράφονται το 1939. Ολοκληρώθηκαν τον χειμώνα του 1941-1942 και κυκλοφόρησαν το 1943, μέσα στη γερμανική κατοχή. Είναι φυσικό η διάθεση του συγγραφέα τους να είναι σκοτεινή, απαισιόδοξη. Η παρούσα έκδοση μεταφράστηκε από το πρωτότυπο και κυκλοφορεί για πρώτη φορά στα ελληνικά.

Στο νέο βιβλίο που ολοκληρώνει την τριλογία της Αθήνας, η Γιαννάκη συνδυάζει την αστυνομική δράση με την οξυτάτη κοινωνική ματιά